

Брюксел, 11 април 2019 г.

**ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ, СВЪРЗАНИ С ОТТЕГЛЯНЕТО НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ОТ
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, В ОБЛАСТТА НА ГРАЖДАНСКОТО ПРАВОСЪДИЕ И
МЕЖДУНАРОДНОТО ЧАСТНО ПРАВО**

На 18 януари 2019 г. службите на Европейската комисия публикуваха актуализирано „Известие до заинтересованите страни — Оттегляне на Обединеното кралство и правила на ЕС в областта на гражданското правосъдие и международното частно право“ (наричано по-нататък „Известието относно готовността за Брекзит“).^{1, 2}

Настоящият списък с въпроси и отговори предоставя допълнителни насоки въз основа на Известието относно готовността за Брекзит, в случай че Обединеното кралство стане трета държава на „датата на оттегляне“ без ратифицирано споразумение за оттегляне и без преходния период, предвиден в Споразумението за оттегляне.

Датата на оттегляне е 1 ноември 2019 г.³

Настоящият списък с въпроси и отговори може да бъде допълнително актуализиран и допълнен, когато това е необходимо.

¹ <https://ec.europa.eu/info/files/civil-justice>.

² Припомня се, че Обединеното кралство не участва в цялата съвкупност на достиженията на правото в областта на съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела.

³ На 29 март 2017 г. Обединеното кралство подаде нотификация за намерението си да се оттегли от Съюза в съответствие с член 50 от Договора за Европейския съюз. След първото удължаване на срока, предоставено на 22 март 2019 г., Европейският съвет (член 50) реши на 11 април 2019 г., в съгласие с Обединеното кралство, да удължи отново 2-годишния срок, предвиден в член 50, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, до 31 октомври 2019 г.

Ако обаче Обединеното кралство не проведе избори за Европейски парламент и не ратифицира Споразумението за оттегляне до 22 май 2019 г., датата на оттегляне е 1 юни 2019 г.

1. КОМПЕТЕНТНОСТ

1.1. Може ли срещу застраховател от Обединеното кралство да бъде предявен иск в ЕС-27⁴, считано от датата на оттегляне?

Производства, започнати, считано от датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

В член 11 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела⁵ са установени правилата за международната компетентност по дела във връзка със застраховане. Тези правила определят съдилищата на Съюза за компетентни, когато застрахователят е с местоживеене в държава членка⁶.

Това означава, че, считано от датата на оттегляне на Обединеното кралство, възможността да се предяви иск срещу застрахователя от Обединеното кралство в съд на държава членка на ЕС ще зависи от националното право на тази държава членка.

Производства, висящи към датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Относно въпроси за международната компетентност по производства, висящи към датата на оттегляне, моля направете справка в Известието относно готовността за Брекзит.

1.2. Регламент (ЕС) № 1215/2012 ще продължи ли да се прилага за потребителски договори, считано от датата на оттегляне?

Производства, започнати, считано от датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Този въпрос се разглежда в *„Известие до заинтересованите страни — Оттегляне на Обединеното кралство и правила на ЕС в областта на защитата на потребителите и правата на пътниците“*⁷

⁴ Въпреки че Договорите за ЕС предвиждат специален режим за (не)участието на Ирландия и Дания в тази част от достиженията на правото на Съюза, понятието „ЕС-27“ се използва с цел опростяване.

⁵ ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1.

⁶ Съгласно член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 застраховател, който няма местоживеене в държава членка, но има клон, агенция или друго представителство в държава членка, се счита, че има местоживеене в тази държава членка, по отношение на спорове, произтичащи от дейността на клона, агенцията или другото представителство.

⁷

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_bg.pdf.

Производства, висящи към датата на оттегляне, в държавите — членки на ЕС-27

Относно въпроси за международната компетентност по производства, висящи към датата на оттегляне, моля направете справка в Известието относно готовността за Брекзит.

1.3. Как ще се прилага правилото за висящия процес?

Считано от датата на оттегляне задължението на съда в държава — членка на ЕС-27, посочено в член 29, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012, вече не се прилага по отношение на съдилища, сезирани в Обединеното кралство.

Член 33 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 обаче става приложим по отношение на първия сезиран съд в Обединеното кралство.

2. ПРИЛОЖИМО ПРАВО

2.1. Кое ще бъде приложимото право към потребителските договори, считано от датата на оттегляне?

Член 6 от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I)⁸ гарантира, че, независимо от правото, избрано от страните по договора или приложимо при липса на избор, потребителите с обичайно място на пребиваване в държава членка на ЕС се ползват от закрилата на императивните разпоредби на правото на държавата по тяхното обичайно местопребиваване, ако в нея търговци от трети държави са насочили дейността си към тях. Считано от датата на оттегляне, това правило ще се прилага и по отношение на търговците от Обединеното кралство⁹.

3. ПРИЗНАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

3.1. Може ли съдебно решение на Обединеното кралство все още да бъде признато и изпълнено съгласно правилата на Съюза, считано от датата на оттегляне?

Този въпрос е разгледан в Известието относно готовността за Брекзит: Правилата на Съюза относно признаването и изпълнението няма да се прилагат към решение на съд в Обединеното кралство дори в случаите, когато съдебното решение е било постановено преди датата на оттегляне

⁸ ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6.

⁹ Вж. също „Известие до заинтересованите страни — Оттегляне на Обединеното кралство и правила на ЕС в областта на защитата на потребителите и правата на пътниците“ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_bg.pdf.

или изпълнителното производство е било започнато преди датата на оттегляне.

Единственото изключение от това правило е случаят, в който решението на съд в Обединеното кралство е преминало процедура за екзекватура преди датата на оттегляне. Причината за това е, че това решение вече е било обявено за подлежащо на изпълнение в конкретна държава членка на Съюза от съдилищата на тази държава членка преди датата на оттегляне. Така обстоятелството, че решението е било първоначално постановено от съд на Обединеното кралство става ирелевантно. Това изключение се прилага така също за автентични актове и споразумения, които са били обявени за подлежащи на изпълнение в държава членка на ЕС-27 преди датата на оттегляне.

3.2. Какво се случва, ако преди датата на оттегляне е издадено удостоверение по силата на Регламент (ЕС) № 1215/2012?

Правилото, изложено в раздел 3.1. от настоящия документ с въпроси и отговори, т.е. че се спира изпълнението по силата на правото на Съюза, се отнася и до издаването на удостоверение в държавата членка по произход в съответствие с член 53 от Регламент (ЕС) № 1215/2012. Издаването на такова удостоверение в държавата членка по произход не може да бъде сравнявано с декларация за изпълняемост ("екзекватура") в държавата членка по изпълнение преди датата на оттегляне.

Държавите членки могат да решат в съответствие с националното си право да продължат да прилагат по същество същите правила като настоящите спрямо съдебно решение на Обединеното кралство, за което е издадено удостоверение съгласно Регламент (ЕС) № 1215/2012 преди датата на оттегляне.

3.3. Какво е положението по отношение на признаването и изпълнението на съдебно решение на Обединеното кралство, постановено от съд, който е определен в споразумение за избор на съд?

Производства, започнати, считано от датата на оттегляне в държавите членки на ЕС-27

На 28 декември 2018 г. Обединеното кралство подписа и ратифицира Хагската конвенция от 2005 г. за споразуменията относно избор на съд¹⁰. Тя ще се прилага по отношение на Обединеното кралство, когато Обединеното кралство се оттегли от Съюза без споразумение за оттегляне.

При все това, съгласно член 16, параграф 1 от Конвенцията, **тя ще се прилага само по отношение на споразумения за изключителен избор на съд, сключени след нейното влизане в сила по отношение на**

¹⁰ <https://assets.hcch.net/docs/bec7280b-2675-46db-bea1-89e867413bbc.pdf>

Обединеното кралство, т.е. след като Обединеното кралство е станало страна по Конвенцията¹¹.

Производства, висящи към датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Относно въпроси по производства, висящи към датата на оттегляне, моля направете справка в Известието относно готовността за Брекзит.

3.4. Какво е положението по отношение на признаването на решение за развод, постановено в Обединеното кралство?

Съдебно решение за развод от Обединеното кралство, постановено преди датата на оттегляне, но което не е предмет на производство за признаване по силата на член 21, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност¹².

Съдебно решение за развод, което вече е влязло в сила преди датата на оттегляне, няма да загуби своята валидност, считано от датата на оттегляне. Такова решение променя гражданското състояние на съпрузите от омъжени/женени на разведени, за чието съдържание се предполага, че е едно и също във всички държави членки на ЕС-27. Ако промяната в гражданското състояние е настъпила преди датата на оттегляне, тя продължава да бъде валидна във всички държави членки на ЕС-27, освен ако и докато не бъде постановено съдебно решение за непризнаване. Фактът, че правният режим впоследствие ще се промени, не лишава такова решение относно гражданското състояние от неговото правно действие. При все това, ако съдебно решение за развод се оспорва в Съюза, считано от датата на оттегляне, правилата на Съюза относно основанията за непризнаване на съдебно решение за развод вече няма да се прилагат, а ще се прилагат правилата на националното право относно основанията за непризнаване.

Производства, започнати, считано от датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Хагската конвенция от 1970 г. за признаването на разводите и законната раздяла¹³ третира този въпрос на международно равнище. Обединеното кралство е страна по тази Конвенция, но понастоящем само 12 държави членки на ЕС-27 са договарящи се страни. На всяка държава членка на ЕС, която възнамерява да се присъедини към Конвенцията, ще бъде необходимо разрешение от страна на Съюза.

¹¹ Началната дата на присъединяване, посочена от Обединеното кралство, бе 1 април 2019 г., но Обединеното кралство понастоящем е отложило присъединяването до 13 април или до 23 май 2019 г., в зависимост от развитието на събитията, вж. също бележка под линия 3.

¹² ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

¹³ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>.

Производства, висящи към датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Относно въпроси по производства, висящи към датата на оттегляне, моля направете справка в Известието относно готовността за Брекзит.

3.5. Какво е положението по отношение на признаването и изпълнението на решение за издръжка, постановено в Обединеното кралство?

Производства, започнати считано от датата на оттегляне в държавите членки на ЕС-27

Хагската конвенция от 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството¹⁴ третира този въпрос на международно равнище. На 28 декември 2018 г. Обединеното кралство подписа и ратифицира тази Конвенция. Тя ще се прилага по отношение на Обединеното кралство, когато Обединеното кралство се оттегли от Съюза без споразумение за оттегляне.

Съгласно член 56, параграф 1 от Конвенцията обаче **тя ще се прилага само по отношение на искания и молби, подадени, след като Обединеното кралство е станало страна по Конвенцията**¹⁵.

Производства, висящи на датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Относно въпроси по производства, висящи на датата на оттегляне, моля направете справка в Известието относно готовността за Брекзит: За производствата, които се провеждат пред съдилищата на държавите — членки на ЕС, на датата на оттегляне и с участието на страна с местоживеене в Обединеното кралство, разпоредбите за признаване и изпълнение, предвидени в правото на Съюза, престават да се прилагат, считано от датата на оттегляне. Тези специфични разпоредби са приложими само при трансгранични случаи, както са определени в Регламента за издръжката, а именно, когато признаването или изпълнението на решение за издръжка, произхождащо от една държава членка, се иска в друга държава членка. Считано от датата на оттегляне, това изискване вече няма да бъде изпълнено за страни с местоживеене или обичайно пребиваване в Обединеното кралство. В този случай държавите членки на ЕС-27, ще трябва да решат как да процедурат със случая в процесуално отношение: дали ще продължат в съответствие с националното процесуално право или ще прекъснат производството и ще изискат от ищците да започнат ново производство съгласно националното процесуално право. Регламентите не предвиждат единно решение за такива случаи.

¹⁴ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>.

¹⁵ Началната дата на присъединяване, посочена от Обединеното кралство, бе 1 април 2019 г., но Обединеното кралство понастоящем е отложило присъединяването до 13 април или 23 май 2019 г., в зависимост от развитието на събитията, вж. също бележка под линия 3.

4. НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

4.1. Какво е положението по отношение на производства по несъстоятелност, образувани в държава членка на ЕС-27?

Главни или вторични производства, образувани, считано от датата на оттегляне, в държавите членки на ЕС-27

Считано от датата на оттегляне, Обединеното кралство вече не може да образува производства въз основа на Регламент (ЕС) 2015/848.

Държавите членки на ЕС-27 продължават да прилагат Регламент (ЕС) 2015/848, като считат Обединеното кралство за трета държава, спрямо която Регламент (ЕС) 2015/848 не се прилага.

Главни или вторични производства, висящи към датата на оттегляне в държава членка на ЕС—27

Раздел 1. от Известието относно готовността за Брекзит се прилага и към производства по несъстоятелност.

Правилата на Съюза относно компетентността, продължават да се прилагат. Когато преди датата на оттегляне главното производство е било образувано в Обединеното кралство и са били образувани вторични производства в държава(и) членка(и) от ЕС-27, съдилищата на въпросната(ите) държава(и) членка(и) запазва(т) международна компетентност съгласно Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност¹⁶.

4.2. Как се процедира в случай на производство по несъстоятелност, образувано в Обединеното кралство преди датата на оттегляне?

Раздел 2. от Известието относно готовността за Брекзит се прилага и към производства по несъстоятелност:

Производства по несъстоятелност, образувани в Обединеното кралство, които са висящи към датата на оттегляне, вече не са признават от държавите членки на ЕС-27 по силата на Регламент (ЕС) 2015/848, считано от датата на оттегляне.

5. ДРУГИ ВЪПРОСИ

5.1. Какво ще се случи със специфични европейски процедури (процедура за европейска заповед за плащане¹⁷ или

¹⁶ ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 19.

¹⁷ Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1).

европейската процедура за искове с малък материален интерес¹⁸)?

Раздел 1. и раздел 2. от Известието относно готовността за Брекзит се прилагат и към специфичните европейски процедури.

Процедури, започнати считано от датата на оттегляне в държавите членки на ЕС-27

За процедури, в които участва ответник с местоживеене в Обединеното кралство, започнати на или след датата на оттегляне в държавите членки на ЕС-27, специфичните европейски процедури вече няма да могат да се прилагат.

Процедури, висящи към датата на оттегляне в държавите членки на ЕС-27

Процедурата за европейската заповед за плащане и европейската процедура за искове с малък материален интерес са достъпни само в трансгранични случаи, както е определено в съответните регламенти, т.е. когато поне една от страните е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от тази на сезирания съд¹⁹. Производства, провеждани пред съдилищата на държавите членки на ЕС-27, към датата на оттегляне и с участието на страна с местоживеене в Обединеното кралство, приключват съгласно правото на Съюза, считано от датата на оттегляне. От компетентността на всяка държава членка на ЕС-27, е да реши дали, въз основа на националното процесуално право,

— процедурата да продължи. Няма разпоредби от правото на Съюза, които да са пречка за това.

— процедурата да бъде прекратена, т.е. ищецът да подаде иск наново съгласно националното процесуално право.

5.2. Съществува ли алтернатива по отношение на правната помощ при презгранични спорове, считано от датата на оттегляне?

Считано от датата на оттегляне, Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове²⁰ вече няма да се прилага в държавите —членки на ЕС-27 по отношение на Обединеното кралство.

¹⁸ Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1).

¹⁹ Член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1896/2006 и член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 861/2007.

²⁰ ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41.

Не съществува инструмент в международното право, който третира този въпрос. Считано от датата на оттегляне, националното право се прилага по отношение на правната помощ при презгранични спорове.

5.3. В областта на официалните документи може ли отново да се изисква апостил, считано от датата на оттегляне, за документи, издадени от Обединеното кралство?

Вж. раздел 5. от Известието относно готовността за Брекзит.

Считано от датата на оттегляне, органите на държавите членки на ЕС-27 ще имат право да изискват апостил съгласно Хагската конвенция за апостила от 1961 г.²¹ и да прилагат националното си право по отношение на превода на всеки представен пред тях, считано от датата на оттегляне, официален документ, издаден от органите на Обединеното кралство.

oOo

²¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>.